

פרק א': פרשנות

1.2 הגדרות

[תיקונים: התשל"ג, התשנ"ח, התשס"ה, התשס"ח, התשס"ח (מס' 2), התשע"ח]

בחוק זה -

"שירות עבודה" - עבודה במפעל חיוני או עבודה במפעל למתן שירותים קיומיים;
"מפעל" - אחד מאלה:

- (1) כל מפעל של תועלת ציבורית, כל עסק של תעשיה, מסחר, תחבורה או חקלאות וכל מוסד חינוך, בין שהוא קיים ובין שהוא עתיד לקום;
  - (2) עבודה מטעם המדינה או רשות מקומית, לרבות עבודות ביצורים או בניית מקלטים;
  - (3) שירותים בין מטעם המדינה או רשות מקומית ובין שלא מטעמן;
- "מפעל חיוני" - כל מפעל או חלק ממנו, הפועל או שאפשר להפעילו לצרכי הגנת המדינה או בטחון הציבור או לקיום הספקה או שירותים חיוניים, ושאושר לענין זה בצו על-ידי השר בהתייעצות עם שר הבטחון, ובשעת לחימה - על-ידי שר הבטחון בהתייעצות עם השר; וכן כל מפעל או חלק ממנו שאפשר להפעילו לצרכי קיום המשק ושפעולתו חיונית לקיום הספקה או שירותים הדרושים לציבור או ליצוא, והשר אישר אותו בצו לענין זה; השר רשאי למנות ועדה לייעץ לו בענין מפעלים חיוניים;
- "מפעל למתן שירותים קיומיים" - כל מפעל או חלק ממנו, שנותן שירותים קיומיים כאמור בפסקאות (1) עד (3) להגדרה "שירותים קיומיים" ושהשר אישר אותו בצו לענין זה לצורך מצב מיוחד בעורף או אירוע חירום אזרחי, או מפעל או חלק ממנו שנותן שירותים קיומיים כאמור בפסקה (4) להגדרה האמורה, שהשר אישר אותו בצו בזמן מצב מיוחד בעורף או בעת אירוע חירום אזרחי, לאחר התייעצות עם ועדה מייעצת לפי סעיף 39א;
- "מצב מיוחד בעורף" - כמשמעותו בסעיף 9 לחוק ההתגוננות האזרחית, התש"א-1951;
- "אירוע חירום אזרחי" - כהגדרתו בסעיף 90 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971;
- "שירותים קיומיים" - אחד מאלה:

- (1) אספקת מים, מזון או חשמל, וכן מתן שירותי אשפוז ובריאות, תברואה, תקשורת או דואר;
- (2) שירות שיש לספקו לשם מניעת פגיעה חמורה באוכלוסיה או בשטח שעליו חלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזה על אירוע חירום אזרחי;
- (3) שירות שלדעת השר הוא חיוני לקיום אספקה או לטיפול באוכלוסיה;
- (4) שירות אשר לדעת השר הפסקתו עלולה, בנסיבות הענין, לגרום לפגיעה רבה בכלכלה המשפיעה על המשק כולו.

"חוק שירות בטחון" - חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986;

"חוק שירות המילואים" - חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008;

"תושב קבוע" - כמשמעותו בחוק שירות בטחון;

"בעל מפעל" - לרבות מי שמנהל את המפעל או מי שאחראי להנהלתו, ובכלי שיט ובכלי טיס - לרבות שוכרו של כלי השיט או של כלי הטיס;

"היתר" - לרבות רשיון וכל מתן רשות כיוצא בזה;
"חייל" -

(1) המשרת בכוחות הסדירים של צבא-הגנה לישראל;

(2) המשרת שירות מילואים לפי צו על פי סעיף 8 לחוק שירות המילואים;

"שוטר" - כמשמעותו בפקודת המשטרה;

"זמן" - לרבות תקופת זמן שתחילתה ביום מסויים או בעשיית דבר מסויים או באירוע מאורע מסויים;

"שנה" - התקופה המתחילה ב-1 בינואר ומסתיימת ב-31 בדצמבר;

"חוק הביטוח הלאומי" - חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995;

"ביטוח נפגעי עבודה" - ביטוח נפגעי עבודה לפי חוק הביטוח הלאומי;

"השר" - שר התעשייה המסחר והתעסוקה ³.

2. חישוב גילים

(א) לענין חוק זה, מי שהגיע לגיל פלוני בשנה פלונית של הלוח העברי רואים אותו -

(1) אם הגיע לאותו גיל ביום א' בתשרי או אחריו ולפני יום א' בניסן אותה שנה - כמי שהגיע לאותו גיל ביום א'

בתשרי באותה שנה;

(2) אם הגיע לאותו גיל ביום א' בניסן או אחריו באותה שנה - כמי שהגיע לאותו גיל ביום א' בניסן של אותה

שנה.

(ב) נקבע לאדם גיל בהליכים לפי חוק שירות בטחון, יהא תקפה של אותה קביעה יפה גם לענין חוק זה; לא נקבע גילו

כאמור, יהא הרשום במרשם האוכלוסין לפי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, ראה לגילו כל עוד לא נקבע לו גיל אחר

בפסק דין של בית משפט מוסמך; נקבע לו מתח גילים, רואים אותו לענין חוק זה כמי שנולד באמצע התקופה של מתח

הגילים.

פרק ב': רישום ובדיקה

3. החייבים בשירות עבודה

(תיקונים: התשל"ג, התשס"ד, התשס"ח, התשע"ז)

(א) תושב קבוע, למעט חייל, שוטר, וכן אשה הרה או לפני תום שנה אחת אחרי לידתה, חייב בשירות עבודה אם מלאו לו 16

שנים וטרם הגיע לגיל הפרישה כמשמעותו בחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004.

(ב) (בוטל).

(ג) בקריאה לשירות עבודה של אשה שהיא אם לילדים הנתונים לטיפול יובאו בחשבון הקשיים העלולים להיגרם לאשה

בטיפול בילדיה ובדאגה להם.

(ג1) בקריאה לשירות עבודה של מתנדב כהגדרתו בחוק שירות אזרחי, התשע"ז-2017 (להלן - חוק שירות אזרחי), תובא

בחשבון הפעלת המתנדב בשל החלטה על שעת חירום לפי סעיף 20 לחוק האמור.

(ד) השר רשאי, לאחר התייעצות עם ארגון עובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ועם הארגון המייצג

כאמור בענף הנוגע בדבר ועם ארגונים ארציים יציגים של מעבידים שלדעת השר הם נוגעים בדבר ובאישור ועדת העבודה

הרווחה והבריאות של הכנסת, לקבוע בתקנות סוגי אנשים נוספים הפטורים משירות עבודה, פטור כללי או מסוייג.

4. פיקוח על כוח אדם

(תיקון התשס"ח)

השר ימנה לענין זה מפקח כללי על כוח האדם, ורשאי הוא למנות מפקחים מרחביים למרחבים שקבע את תחומם או לסוג מסויים של מפעלים שקבע.

5. חובת בעל מפעל למסור פרטים

(תיקון התשס"ח)

(א) השר רשאי, למטרות חוק זה, להטיל בצו על כל בעל מפעל את החובה למסור לאדם פלוני, בזמן, במקום ובאופן שנקבע בצו או על פיו, פרטים על מפעלו, עובדיו, תפוקתו, ציודו, תהליכי ייצורו או דרכי שיווקו; לשם כך ינהל בעל מפעל רשימות כפי שידרוש המפקח הכללי על כוח האדם, או מפקח מרחבי, או מי שיפעל בשמם, ובעל המפעל ימציא להם כל פרט או ידיעה שיידרשו ממנו ושיש להם, לדעת הדורש, חשיבות לביצוע חוק זה.

(ב) חל שינוי בבעלותו של מפעל כאמור, חייב מי שהיה בעל המפעל ערב השינוי להודיע בדואר רשום למפקח הכללי על כוח האדם, תוך ארבעה-עשר יום מיום השינוי, את שם הבעל החדש, את מענו ואת מועד השינוי.

(ג) חובה שהוטלה על בעל מפעל לפי סעיף זה וקויימה על-ידי אדם פלוני, בין שהוא בעצמו חייב בקיומה ובין שאינו חייב בו, בעל המפעל פטור מלקיימה.

6. חובת חייב בשירות עבודה למסור פרטים

(תיקון התשס"ח)

השר רשאי, למטרות חוק זה, להטיל בצו חובה על כל אדם החייב בשירות עבודה למסור לאדם פלוני, בזמן, במקום ובאופן שנקבע בצו או על פיו, פרטים ביחס לעצמו שיידרשו ממנו ושיש להם, לדעת הדורש, חשיבות לביצוע חוק זה.

7. התייצבות לשם מסירת פרטים

בצו לפי סעיפים 5 או 6 מותר להטיל גם חובה להתייצב, בכל מקום בתחום המרחב לפי סעיף 4, שבו נמצא המפעל או מקום מגוריו של החייב בשירות, לשם מסירת פרטים או הצגת מסמכים שיש להם חשיבות לאימות הפרטים.

8. בדיקה

(תיקון התשס"ח)

השר רשאי לקרוא בצו אדם החייב בשירות עבודה להתייצב לפני אדם פלוני. בזמן ובמקום שנקבעו בצו או על פיו, ולהיבדק כל בדיקה שתידרש, לדעת אותו אדם, לשם קביעת כשרו לשירות בעבודה פלונית; בדיקה רפואית לענין סעיף זה תיעשה בידי רופא שמינהו לכך השר בהתייעצות עם שר הבריאות, או מי ששרים אלה הסמיכו אותם לכך.

פרק ג': אימון לשירות עבודה

9. אימון בעבודה

(תיקונים: התשל"ו, התשס"ח)

השר רשאי לקרוא בצו אדם החייב בשירות עבודה לאימון לשירות עבודה כפי שפורש בצו, ובלבד שלא ייקרא אדם לאימון באחד מימי מנוחתו כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948.

10. חובת הודעה מוקדמת

(תיקונים: התשל"ו, התשס"ח)

לא ייקרא אדם לאימון אלא אם נמסרה לו תחילה הודעה מטעם השר שהוא מיועד לשירות עבודה שפורש בהודעה וההודעה

לא בוטלה על-ידי ועדת שירות העבודה לפי סעיף 29.

11. תקופת האימון

(תיקונים: התשל"ו, התשס"ח)

לא ייקרא אדם לאימון לתקופה העולה על שלושה ימים בשנה, ובמקצועות ולגבי סוגי עובדים המפורטים בתוספת - על שנים-עשר יום בשנה, הן במרוכז והן במפוצל, וכל יום שבו שירת האדם אותה שנה בתפקיד נדרש על פי חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, יבוא במנין ימי האימון לפי סעיף זה, וכן להיפך; השר רשאי, באישור ועדת העבודה של הכנסת, לשנות את התוספת.

12.

(בוטל).

13. המועד לתחילת האימון

המועד לתחילת האימון יהיה לפחות שלושה שבועות מיום שהגיע הצו לידיעתו של האדם שנקרא לאימון.

14. הוצאות האימון

(תיקון התשל"ו)

אדם שנקרא לאימון לפי סעיף 9 ונגרמו לו בכך הוצאות מיוחדות לאוכל, לשתייה, ללינה או לנסיעה ממקום מגוריו הקבוע אל מקום האימון ובחזרה ממנו, ישא אוצר המדינה בהוצאות אלה, בשיעור ובדרג שנקבע בתקנות.

14א. תגמולים

(תיקונים: התשל"ז, התשס"ח)

אדם שנקרא לאימון לפי סעיף 9 לתקופה רצופה העולה על יום אחד, יחולו הוראות לפי פרק י"ב לחוק הביטוח הלאומי, למעט סעיף 271, כאילו שירת אותו אדם אותה תקופה במילואים והוא יהיה זכאי לתגמול בשל כל תקופת האימון כאילו היה זכאי לתשלום לפי סעיף 271 האמור.

15. גימלאות מחמת פגיעה בשעות אימון

(תיקון התשס"ח)

(א) (בוטל).

(ב) קרה למתאמן מקרה המזכה לגימלה מכוח סעיף 75(א)(5) לחוק הביטוח הלאומי, והוא לא היה מבוטח בביטוח נפגעי עבודה ערב תחילת אימונו, יחזיר אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי סכום השווה לגימלאות בכסף ששילם המוסד לביטוח לאומי, או שהוא עתיד לשלמן, ואת השווי הכספי של הגימלאות בעין שניתנו לזכאי לגימלה בקשר לאותו מקרה; התקנות לפי סעיף 369(ב) לחוק הביטוח הלאומי, כוחן יפה לענין חישוב הסכום לפי סעיף זה.

פרק ד': קריאה לשירות עבודה

16. הכרזה על תחולת הפרק

(תיקונים: התשס"ח, התשס"ח (מס' 2))

(א) משנקראו מילואים לשירות לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, רשאי השר לאחר התייעצות עם שר הבטחון, אם הוא סבור כי בעקבות הקריאה הדבר דרוש להגנת המדינה, לבטחון הציבור או לקיום הספקה או שירותים חיוניים - להכריז בצו, שפרק זה יחול במדינה כולה או בחלק ממנה, בדרך כלל או בענף משק מסויים.

(ב) תקפו של הצו לפי סעיף זה יפקע במועד שבו פקע תקפו של הצו לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים שבעקבותיו ניתן הצו לפי סעיף זה.

16א. מצב מיוחד בעורף - הכרזה על תחולת הפרק

(תיקונים: התשנ"ח, התשס"ח)

הוכרז מצב מיוחד בעורף, ומצא השר כי האפשרות למתן שירותים קיומיים לאוכלוסייה המצויה בשטח שעליו חלה ההכרזה או לכלל האוכלוסייה בשטח אחר, או למתן שירותים קיומיים הדרושים לתפקודו של השטח שעליו חלה ההכרזה או לתפקוד המשק כולו, עלולה להיפגע בשל המצב המיוחד בעורף, או שבמערך הייצור או האספקה למתן שירותים קיומיים כאמור עלולים להיגרם תקלות או מפגעים ממשיים, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם שר הבטחון, להכריז בצו שהוראות פרק זה יחולו לשם מתן שירותים קיומיים כאמור; צו לפי סעיף קטן זה יפקע במועד שבו פקעה ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, אלא אם כן ביטל השר את הצו קודם לכן.

16ב. אירוע חירום אזרחי - הכרזה על תחולת הפרק

(תיקונים: התשס"ה, התשס"ח, התשע"ח)

הוכרז על אירוע חירום אזרחי לפי הוראות סעיף 90 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, ומצא השר כי האפשרות למתן שירותים קיומיים לאוכלוסייה המצויה בשטח שעליו חלה ההכרזה, או לכלל האוכלוסייה בשטח אחר, או הדרושים לתפקודו של השטח שעליו חלה ההכרזה או לתפקוד המשק כולו, עלולה להיפגע עקב אירוע החירום האזרחי, או שבמערך הייצור או האספקה למתן שירותים קיומיים כאמור עלולים להיגרם תקלות או מפגעים ממשיים, רשאי הוא, לאחר התייעצות עם ראש הממשלה, עם השר לביטחון הפנים או עם שר הביטחון, לפי הענין, להכריז בצו שהוראות פרק זה יחולו לשם מתן שירותים קיומיים כאמור; צו לפי סעיף זה יפקע במועד שבו תפקע ההכרזה על אירוע חירום אזרחי, אלא אם כן ביטל השר את הצו קודם לכן.

17. מגוייס-פנים

(תיקונים: התשנ"ח, התשס"ח)

(א) השר רשאי לקרוא בצו את כל העובדים במפעל חיוני או במפעל למתן שירותים קיומיים ערב תחילתו של הצו בין כשכירים ובין כעצמאיים, החייבים בשירות עבודה, או כל חלק מעובדים אלה, לשירות עבודה באותו מפעל; מי שנקרא לשירות עבודה כאמור ייקרא להלן "מגוייס-פנים".

(ב) צו לפי סעיף זה יכול שיימסר לבעל המפעל, לקברניט של כלי שיט ולועד העובדים של המפעל, ויראו אותו כאילו הגיע לידיעת הנוגעים בדבר כעבור 24 שעות ממועד המסירה; באין ועד עובדים במפעל, תיראה הדבקת הצו על לוח המודעות שבמפעל כמסירת הצו לידי הנוגעים בדבר.

18. מגוייס-חוץ

(תיקונים: התשנ"ח, התשס"ח)

(א) השר רשאי בצו לקרוא לשירות עבודה שלא במסגרת סעיף 17 כל אדם או כל סוג בני אדם החייבים בשירות עבודה; מי שנקרא לשירות עבודה לפי צו זה ייקרא להלן "מגוייס-חוץ".

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) יכול שיימסר למנהל המפעל; נמסר הצו כאמור, יעבירו מנהל המפעל בתוך 48 שעות למגויס חוץ; מסירה או העברה לפי סעיף זה יכול שיעשו בדרך של מסירה אישית, בהדבקה על דלת ביתו של מגויס חוץ, בטלפון, בפקסימילה או בכל דרך אחרת שיקבע השר.

18. מגויסים ומפעלים מחוץ לשטח ההכרזה

(תיקונים: התשס"ח, התשע"ח)

הוחלו הוראות פרק זה על חלק מהמדינה לפי סעיף 16, או לפי סעיפים 16א או 16ב בעקבות הכרזה על מצב מיוחד בעורף או על אירוע חירום אזרחי, לפי העניין, בשטח מסוים, רשאי השר לקרוא, בצווים לפי סעיפים 17 ו-18, חייבים בשירות עבודה, בין שמקום מגוריהם או מקום עבודתם מצויים בחלק או בשטח האמור ובין שהם מצויים מחוץ לו, ובין שהמפעל החיוני או המפעל לשירותים קיומיים, לפי העניין, מצוי בחלק או בשטח האמור ובין שהוא מצוי מחוץ לו.

19. חובת המגויסים

מי שנקרא לשירות עבודה, בין כמגויס-פנים ובין כמגויס-חוץ (להלן -מגויס), חייב להתייצב בזמן, במקום ולפני הרשות שנקבעו לכך בצו ולבצע כל עבודה שתוטל עליו מזמן לזמן על ידי מי שנקבע לכך בצו או מטעמו ולהמשיך באופן סדיר בעבודה זו כל עוד הצו בתקפו; לא התייצב כאמור, רשאי המפקח הכללי על כוח האדם או המפקח המרחבי להורות לשוטרי להביא את האדם לפניו או לפני מי שיוורה.

20. בדיקה רפואית

(תיקון התשס"ח)

(א) מגויס שלא נבדק בבדיקה גופנית לפי סעיף 8 תוך ששה חדשים לפני שנקרא לשירות עבודה, רשאי לבקש שייבדק בבדיקה רפואית כדי לקבוע התאמתו למפעל חיוני פלוני או למפעל למתן שירותים קיומיים פלוני או לעבודה פלונית.

(ב) הבדיקה הרפואית תהיה בידי רופא שהמפקח הכללי על כוח האדם ימנה אותו למטרה זו.

(ג) מי שביקש בבדיקה רפואית לא יידרש לעבוד במפעל חיוני או במפעל למתן שירותים קיומיים, לפי העניין, כל עוד לא נבדק כאמור ונמצא מתאים לעבודה המסויימת; אולם בקשתו של מגויס-פנים לא תעכב את המשך עבודתו שבה עבד ערב גיוסו.

(ד) מגויס שנבדק בבדיקה רפואית לפי סעיף קטן (ב) או לפי סעיף 8, רשאי לבקש בבדיקה רפואית נוספת בידי רופא אחר שימנה השר בהתייעצות עם שר הבריאות, או מי ששרים אלה הסמיכו אותם לכך; ביקש מגויס בבדיקה רפואית נוספת כאמור, יבדוק אותו הרופא תוך 15 יום מיום שביקש את הבדיקה, אד אין בהגשת בקשה זו בלבד כדי לפטור את המגויס מקיום החובות שהוטלו עליו לפי פרק זה.

21. איסור פיטורים

לא יפטר מגויס מעבודתו אליה גויס, ולא יועסק, בניגוד להוראות הצו שלפיו נקרא לשירות העבודה - אלא בהיתר בכתב מהמפקח הכללי על כוח האדם; הוראה זו אינה גורעת מכל הגבלה על פיטורי עובד על פי כל דין, הסכם קיבוצי, חוזה או נוהג החלה על מגויס-פנים.

22. שירות עבודה ושירות בטחון

מגויס שנקרא להתייצב לפי חוק שירות בטחון - פטור מחובת שירות עבודה לתקופת התייצבותו כאמור וכן לתקופת שירותו בעקבות ההתייצבות.

23. שכר עבודה

(תיקון התשס"ח)

(א) שכרו של מגויס ייקבע לפי הוראות הסכם קיבוצי או צו הרחבה שחלים על המגויס ושקובעים הוראות לעניין זה, ואם אין הסכם קיבוצי או צו הרחבה כאמור, או שזכויות מגויס לפי הוראות ההסכם הקיבוצי או צו ההרחבה כאמור נופלות מהזכויות שיהיו למגויס לפי ההוראות שבהסכם הקיבוצי שחל על בעל המפעל - יהיה השכר בהתאם לתפקיד שהוא נקרא למלא ובשיעור שנקבע לתפקיד זה בהסכם הקיבוצי החל על בעל המפעל, ובאין הסכם קיבוצי - לפי הסכמה הדדית, ואם אין הסכמה - לפי שיקבע המפקח הכללי על כוח האדם דרך כלל או במיוחד בשים לב לשכר המקובל בענף.

(ב) אין בחילוקי דעות בין בעל המפעל לבין המגויס בקשר לשכר כדי לפטור את המגויס מקיום החובות שהוטלו עליו לפי פרק זה.

24. מעמד המגויס לענין חוק החיילים המשוחררים

(תיקון התשס"ח)

לענין חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), התש"ט-1949 -

- (1) דין מגויס-חוץ כדין חייל כמשמעותו בחוק האמור, ודין תקופת שירות עבודה כמגויס-חוץ כדין תקופת שירות צבאי כמשמעותו בחוק האמור;
- (2) דין מי שסיים שירות עבודה כמגויס-חוץ כדין חייל משוחרר כמשמעותו בחוק האמור לענין החזרתו לעבודה במפעל;
- (3) דין שירות עבודה של מגויס-חוץ כדין שירות מילואים כמשמעותו בחוק האמור לענין איסור הפיטורים, וכן לענין רציפות העבודה.

25. מעמד מגויס לענין דינים אחרים

(תיקונים: התשס"ח, התשע"ד התשע"ז)

(א) בכפוף להוראות חוק זה, יראו את היחסים בין מגויס ובין בעל המפעל שבו הוא עובד כחסי עבודה לענין כל דין.
(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) -

- (1) תקופת שירות העבודה של מגויס-חוץ דינה, לצורך חישוב הוותק בעבודה, לענין זכויות התלויות בוותק שהיו נתונות לו אצל מעסיקו בטרם גויס, בין לפי חוק, נוהג, הסכם קיבוצי או חוזה עבודה ובין באופן אחר, כדין תקופת עבודה אצל מעסיקו;
- (2) נהגו מגויס-חוץ ומעסיקו או המעסיק בלבד, לשלם תשלומים לקופת גמל, ימשיך המעסיק לשלם תשלומים כאמור בעד התקופה שבה משרת מגויס-החוץ אצל בעל המפעל, והכל בשיעורים ולפי שכר העבודה כאילו הוסיף מגויס-החוץ לעבוד אצל מעסיקו, והכל אם לא נקבעו בהסכם קיבוצי או בצו הרחבה הוראות מיטובות לענין זה לגבי מגויס-חוץ; בפסקה זו, "קופת גמל" - כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.

(ג) היה המגויס, במועד קריאתו לשירות עבודה לפי פרק זה, מתנדב כהגדרתו בחוק שירות אזרחי או משרת בשירות לאומי-אזרחי כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014, יופסק השירות הלאומי או ההתנדבות הקהילתית של המתנדב, או השירות הלאומי-אזרחי של המשרת, לפי העניין, במהלך שירות העבודה; ואולם תקופת שירות העבודה כאמור תובא במניין תקופת השירות של המתנדב כמשמעותה בסעיף 7 לחוק שירות אזרחי, או במניין תקופת השירות של המשרת כמשמעותה בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014, לפי העניין.

(תיקונים: התשס"ח התשע"ד)

(א) על עבודתו של מגוייס לא יחולו הוראות חוקים אלה:

(1) (נמחקה);

(2) חוק החניכות, התשי"ג-1953;

(3) חוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953, אם המגוייס צעיר כמשמעותו באותו חוק;

(4) חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954;

(5) חוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959.

(ב) חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951, להוציא סעיף 9 שבו, לא יחול על עבודת מגוייס אלא במידה שהשר הורה כך, והוא רשאי, לאחר התייעצות בחברי ועדת השרים האמורה בסעיף 12(ב) לאותו חוק, לתת היתר כללי להעסקת מגוייס בימי המנוחה כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948.

(ג) על אף האמור בחוק חופשה שנתית, התשי"א-1951, לא יהיה מגוייס זכאי לקחת בפועל חופשה שנתית; הוראה זו אין בה כדי לגרוע מזכותו של מגוייס לתמורת חופשה או שתקופת עבודתו כמגוייס תבוא במנין לצורך חישוב הזכאות לחופשה.

27. עדיפות הוראות החוק

ההוראות שבפרק זה או שניתנו על פיו יחייבו על אף האמור בכל חוזה עבודה או הסכם קיבוצי.

פרק ה': ועדות שירות עבודה

28. הקמת ועדת שירות עבודה

(תיקון התשס"ח)

(א) השר יקים ועדות שירות עבודה לפי הצורך ויכול שיהיו קבועות או ארעיות, כלליות או מיוחדות.

(ב) ועדת שירות עבודה תהא מורכבת מיושב ראש, שימנה שר המשפטים והוא יהיה שופט בית משפט שלום או מי שכשיר להיות שופט כאמור, ושני חברים שימנה השר, בהתייעצות עם הארגון המייצג את המספר הגדול ביותר של העובדים במדינה וכן עם ארגוני המעבידים שלדעת השר הם יציגים ונוגעים בדבר.

(ג) הועדה תפעל בכל מספר חברים נוכחים, ובלבד שהיושב ראש יהיה נוכח.

29. ערר

הוראה עצמו נפגע על ידי הוראה שניתנה מכוח חוק זה המחייבת אדם לעשיית דבר, ובכלל זה הוראה הקובעת שכן העבודה, או שנפגע על ידי סירוב ליתן היתר, פטור, הקלה וכיוצא באלה לגבי איסורים והגבלות שמכוח חוק זה - רשאי, תוך שבעה ימים לאחר שהגיעה אליו ההוראה הפוגעת, לערור לפני ועדת שירות עבודה, והועדה רשאית לאשר את ההוראה, לבטלה או לשנותה.

30. סמכות הועדה לבטל גיוס או לשחרר מגוייס

(א) נתבקשה ועדת שירות עבודה על ידי אדם לבטל הוראה שלפיה הוא מיועד לשירות עבודה במפעל פלוני, או נתבקשה על ידי בעל מפעל לבטל הוראה בדבר עבודתו של אדם פלוני - רשאית היא לעשות כן מטעמים שבגיל או שבהתאמה למקום או ליכולת המקצועית, לפי הענין.

(ב) נתבקשה ועדת שירות עבודה לשחרר מגוייס משירות עבודה, או לדחות תחילת שירותו - רשאית היא לעשות כן מטעמים כלכליים או אישיים של המגוייס.

31. ערר אינו מעכב ביצוע

אין הגשת ערר פוטרת את העורר מלמלא אחר חוק זה וכל הוראה שניתנה לפיו, והוא כשאין הוראה אחרת בחוק זה.

32. סמכויות עזר

לועדת שירות עבודה יהיו כל הסמכויות המפורטות בסעיף 5 לפקודת ועדות חקירה.

33. סדרי דין

ועדת שירות עבודה תקבע לעצמה את סדרי הדין שלה במידה שלא נקבעו בתקנות על ידי שר המשפטים.

פרק ו': עונשין

34. עונשין על עבירות בשעת רגיעה

מי שאינו מקיים את המוטל עליו בסעיפים 5, 6, 7, 8, 9 או 49(ב) או על פיהם, דינו - מאסר שנה אחת.

35. עונשין על עבירות לפי פרק ד'

(א) מגוייס שאינו מקיים את המוטל עליו לפי פרק ד', דינו - מאסר שלוש שנים.

(ב) מגוייס שביקש שלא בתום לב בדיקה רפואית נוספת לפי סעיף 20(ד), דינו - קנס אלף לירות.

36. גילוי סודות

המוסר ידיעה שהגיעה לידיו במילוי תפקיד רשמי לפי חוק זה למי שאינו מוסמך לקבלה לפי חוק זה או לפי כל דין אחר, דינו - מאסר שנה אחת.

37. העסקת מגוייס ללא היתר

המעסיק ביודעין מגוייס שלא במפעל שאליו גוייס וללא היתר בכתב מאת המפקח הכללי על כוח האדם או מאת מפקח מרחבי, דינו - מאסר שנה אחת או קנס 5,000 לירות, זולת אם הוכח שהעסקת המגוייס אינה מפריעה את ביצוע חובת שירות העבודה שהוטלה עליו.

38. אחריות אישית בעבירות של חבר בני-אדם

נעברה עבירה לפי חוק זה על ידי חבר בני-אדם, רואים כאחראי לה גם כל מנהל, שותף - למעט שותף מוגבל - או פקיד אחראי של אותו חבר, ואפשר להביאו לדין ולהענישו כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח אחד משני אלה:

(1) שהעבירה נעברה שלא בידיעתו;

(2) שנקט כל האמצעים הנאותים למניעת העבירה.

פרק ז': שונות

39. שירות עבודה ותפקיד נדרש

(תיקון התשס"ח)

השר רשאי לפטור מי שחייב בשירות עבודה, פטור מלא או חלקי, ממילוי תפקיד נדרש ומהשתתפות בתמרוני הג"א לפי חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951; השר לא יפטור כאמור אלא לאחר תיאום עם שר הבטחון או עם מי ששר הבטחון הסמיכו לכך.

39א. ועדה מייעצת לעניין שירותים קיומיים מסוימים

(תיקון התשס"ח)

- (א) השר ימנה ועדה מייעצת לעניין קביעת מפעלים למתן שירותים קיומיים כאמור בפסקה (4) להגדרה "שירותים קיומיים".
- (ב) בוועדה המייעצת יהיו חברים -
- (1) שני נציגי משרד התעשייה המסחר והתעסוקה ואחד מהם יהיה יושב ראש הוועדה;
  - (2) נציג של משרד הביטחון;
  - (3) נציג הג"א, או נציג המשרד לביטחון הפנים או המשטרה, לפי העניין;
  - (4) נציג של ארגון עובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה;
  - (5) נציג של ארגונים ארציים יציגים של מעבידים שלדעת השר הם נוגעים בדבר.
- (ג) כל מניין של הוועדה המייעצת הוא מניין חוקי לקיום התייעצות עמה כאמור בהגדרה "מפעל למתן שירותים קיומיים", ובלבד שכל חברי הוועדה הוזמנו להשתתף בהתייעצות.
- (ד) לא התאפשרה, מפאת הנסיבות, התכנסות של הוועדה המייעצת, יכול שההתייעצות עם חבריה תבוצע גם באופן טלפוני או בכתב, לרבות בדואר אלקטרוני או בפקס.

40. סמכויות לשנות צווים

(תיקון התשס"ח)

- (א) רשות שנתנה צו או הוראה אחרת לפי חוק זה רשאית בכל עת לבטלם או לשנותם, כפי שתראה לנכון.
- (ב) אם בעקבות שינוי הצו או ההוראה נשתנה גם המפעל החיוני או המפעל למתן שירותים קיומיים, שבהם חייב מגוייס למלא שירותו, יראו לצורך חישוב תקופת השירות את היום שבו נקרא האדם לראשונה לשירות עבודה, כיום תחילת השירות.

41. סמכויות מיוחדות למפקח כללי ולמפקח מרחבי

המפקח הכללי על כוח האדם או מפקח מרחבי או כל אדם שהוסמך על ידיהם רשאים להיכנס בכל עת המתקבלת על הדעת לכל מקום המשמש לצרכי מפעל ולבדוק אם מקיימים את ההוראות שניתנו בחוק זה או על פיו.

42. סמכות מפקח מרחבי מנותק

למפקח מרחבי, אשר מרחבו או חלק ממנו נותק עקב פעולות איבה מיתר חלקי המדינה, יהיו כל הסמכויות הנתונות למפקח על כוח האדם לפי חוק זה או שנאצלו למפקח הכללי על פיו.

43. אישורים

(תיקון התשס"ח)

אישור חתום בידי המפקח הכללי על כוח האדם או בידי מפקח מרחבי, כי מפעל פלוני הוא מפעל חיוני או מפעל למתן שירותים קיומיים, או כי מפעל פלוני היה בתקופה מסויימת מפעל חיוני או מפעל למתן שירותים קיומיים, או כי אדם פלוני נקרא לשירות עבודה, או כי אדם פלוני שירת תקופה מסויימת שירות עבודה, ישמש ראיה לדבר בכל הליך משפטי.

44. העברת הבעלות

אין בהעברת הבעלות במפעל כדי לגרוע מחיובים לפי חוק זה שבעל המפעל היה חייב בהם ערב ההעברה, וגם בעלו החדש של המפעל חייב בהם החל במועד ההעברה.

45. פגם בנוסח וטעות בנקיבת שם

צו או הוראה אחרת שניתנו לפי חוק זה לא ייפסלו בגלל פגם בנוסח בלבד, וטעות בנקיבת שמו של האדם הנוגעת לו אינה

46. סוגם ופרסומם של צווים

(תיקון התשס"ח)

- (א) צו לפי חוק זה יכול להיות כללי או לסוג מסויים או אישי.
(ב) צו לפי פרק ד' וכן צו המאשר מפעל כמפעל חיוני או כמפעל למתן שירותים קיומיים, אין חובה לפרסם ברשומות.

47. תחולה

הוראה לפי חוק זה מחייבת את האדם שעליו היא חלה מן הזמן שהגיעה לידיעתו.

48. מסירה

- (א) הוראה שפורסמה ברשומות, רואים אותה כאילו הגיעה לידיעת האדם שעליו היא חלה בצהרי היום שלאחר יום הפרסום.
(ב) הוראה שלא פורסמה ברשומות, רואים אותה באין הוכחה אחרת -
(1) אם נמסרה לאדם שעליו היא חלה או לאחד מבני משפחתו הגרים עמו ושאינו קטין, כאילו הגיעה לידיעת האדם בזמן המסירה;
(2) אם נשלחה לאדם בדואר רשום לפי מען מקום מגוריו הקבוע, כאילו הגיעה לידיעתו כתום שבעים ושתיים שעות מזמן שנמסרה למשלוח.
(ג) הוראה שנמסרה או נשלחה לאדם באחת הדרכים האמורות בסעיף קטן (ב), רואים אותה כאילו הגיעה לידיעתו של האדם בזמן האמור שם, אף אם פורסמה לאחר מכן ברשומות.
(ד) הוראה כללית שפורסמה בעתונות, ברדיו או מעל לוח מודעות, רואים אותה כאילו הגיעה לידיעת כל אדם הנוגע בדבר, זולת אם הוכח אחרת.

49. הצגת הודעות

- (א) מי שהורשה לכך על-ידי המפקח הכללי על כוח האדם או מטעמו להציג הודעה לפי חוק זה על פני מקרקעין או בתוכם או להורות שההודעה כאמור תוצג, רשאי להיכנס בכל עת סבירה לכל מקרקעין ולהציג את ההודעה.
(ב) הוצגה הודעה כאמור, לא יוריד אותה איש ולא ימחקנה ולא ישנה בה כל שינוי, זולת מי שהורשה לכך כאמור בסעיף קטן (א).

50. הוראות מיוחדות לענין מערכת הבטחון

(תיקון התשס"ח)

במפעל המוחזק על-ידי צבא-הגנה לישראל או על-ידי מערכת הבטחון יחולו הוראות מיוחדות אלה:

- (1) לא ישתמשו בו בסמכויות על פי סעיף 41 ועל פי סעיף 49, אלא בהסכמתו של מי ששר הבטחון מינה לכך;
(2) החובות המוטלות על פי סעיף 5 יחולו עליו בסייגים שייקבעו על-ידי השר בהתייעצות עם שר הבטחון.

51. ביצוע ותקנות

(תיקונים: התשל"ג, התשס"ח)

השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו. ובכלל זה תקנות בדבר התנדבות לשירות עבודה.

(תיקון התשס"ח)

(א) השר רשאי לאצול לאחר סמכויותיו לפי חוק זה, כולן או מקצתן, חוץ מסמכויות לפי סעיפים 3(ד), 4, 16(א), 16א, 16ב ו-51.

(ב) שר הבטחון רשאי לאצול לאחר את סמכותו לפי סעיפים 1 ו-50.

53. ביטול והוראות מעבר

(א) תקנות-שעת-חירום (שירות עבודה), התשכ"ז-1967 - בטלות, אולם -

(1) כל מינוי, הוראה ותקנה אחרת שנעשו או ניתנו מכוחן או מכוח תקנות-שעת-חירום לגיוס כוח אדם, התש"ח-1948, ושהיה להם תוקף בשעת הביטול יעמדו בתקפם, במידה שאינם סותרים את הוראות חוק זה, עד שיבוטלו או עד שיוחלפו במינויים, בהוראות או בתקנות אחרים שנעשו או שניתנו על פי חוק זה;

(2) כל רשימה המתנהלת על-ידי בעל מפעל על פי תקנה 12 לתקנות-שעת-חירום לגיוס כוח אדם, התש"ח-1948, או תקנה 5 לתקנות-שעת-חירום (שירות עבודה), התשכ"ז-1967, רואים אותה לענין סעיף 5 כאילו היא רשימה המתנהלת על פי אותו סעיף;

(3) כל מסמך שכתוב בו "תקנות-שעת-חירום לגיוס כוח אדם, התש"ח-1948" או "תקנות-שעת-חירום (שירות עבודה)", התשכ"ז-1967" רואים כאילו כתוב בו "חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967", וכל התייחסות במסמך כאמור לתקנה מהתקנות האמורות, רואים אותה כמתייחסת להוראה מקבילה של חוק זה.

(ב) פרק ד' יחול בדרך כלל במדינה כולה ביום תחילתו של חוק זה כאילו ניתן צו לפי סעיף 16.

תוספת

(סעיף 11)

(1) רופאים;	(7) נהגים;
(2) אחים ואחיות;	(8) עובדי מנוף ובתי מלאכה בנמלים;
(3) סגל רפואי סיעודי;	(9) עובדי רשת החשמל;
(4) סגל רפואי טכני;	(10) עובדי מתכת בייצור בטחוני;
(5) סגל רפואי אקדמאי אחר;	(11) מפעילי ציוד מיכני הנדסי;
(6) עובדי מינהל ותחזוקה ברפואה;	(12) עובדי מינהל, עובדים טכניים, בוחנים ושמאים בתחבורה.

לוי אשכול

יגאל אלון

ראש הממשלה

שר העבודה

-
- [1.] ס"ח 503, התשכ"ז (20.7.1967), עמ' 86.
- תיקונים: ס"ח 712, התשל"ג (3.8.1973), עמ' 259;
- ס"ח 795, התשל"ו (5.2.1976), עמ' 96;
- ס"ח 862 התשל"ז (13.5.1977), עמ' 218;
- ס"ח 1644, התשנ"ח (31.12.1997), עמ' 44;
- ס"ח 1919, התשס"ד (18.1.2004), עמ' 51;
- ס"ח 2027, התשס"ה (16.8.2005), עמ' 974;
- ס"ח 2132, התשס"ח (7.2.2008), עמ' 176. הצ"ח - ממשלה 326, התשס"ז, עמ' 900;
- ס"ח 2152, התשס"ח (16.4.2008), עמ' 515 [התשס"ח (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 295, התשס"ז, עמ' 584;
- ס"ח 2459, התשע"ד (15.7.2014), עמ' 600. הצ"ח - כנסת 535, התשע"ד, עמ' 44 (כולל החלפת המונחים "מעביד" ב"מעסיק" ו"יחסי עובד ומעביד" ב"יחסי עבודה" כולל כל ההטיות הדקדוקיות שלהם);
- ס"ח 2632, התשע"ז (5.4.2017), עמ' 665. הצ"ח - ממשלה 947, התשע"ה, עמ' 994;
- ס"ח 2701, התשע"ח (12.3.2018), עמ' 252. הצ"ח - ממשלה 1169, התשע"ח, עמ' 252.
- [2.] השר אצל את סמכויותיו לפי סעיף 1 לחוק למנהל רשות החירום הלאומית במשרד הביטחון (י"פ 6026, התש"ע, עמ' 747).
- [3.] סמכויות שר הכלכלה והתעשייה (מקודם: שר התעשייה, המסחר והתעסוקה) הועברו לשר הרווחה והשירותים החברתיים (י"פ 7394, התשע"ז, עמ' 1312).